

Bryssel, 12. marraskuuta 2020
(OR. en)

12559/20

COVID-19 12
IPCR 35
POLGEN 193
SAN 402
JAI 969

ILMOITUS

Lähettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Puheenjohtajavaltion tilanneselvitys covid-19-pandemian johdosta toteutettujen toimien koordinoinnista EU:ssa

EU-johtajat ovat vahvistaneet selkeän poliittisen tahtonsa koordinoida covid-19-pandemian johdosta toteutettavia toimia. Kokouksessaan lokakuussa 2020 he kehottivat jatkamaan koordinoitavia toimia, jotka koskevat erityisesti karanteenimääräyksiä, rajatylittävää kontaktien jäljittämistä, testausstrategioita, testausmenetelmien yhteistä arviointia, testien vastavuoroista tunnustamista ja EU:hun suuntautuvan muun kuin välttämättömän matkustamisen väliaikaista rajoittamista, ja päättivät jatkaa keskusteluja säännöllisissä epävirallisissa videokokouksissa. Ensimmäisessä videokokouksessa 29. lokakuuta 2020 käsiteltiin erityisesti testausta, jäljittämistoimia ja rokotteita.

On ilmiselvää, että pandemian torjunta edellyttää EU:n koordinoituja toimia. Tämä taas edellyttää kaikkien jäsenvaltioiden yhteistä poliittista tahtoa, sillä niiden on sovittava lisäarvoa tuovista yhteisistä toimintatavoista kunnioittaen samalla kansallista toimivaltaa. Teknisen tason haasteet on myös ratkaistava nopeasti.

Sekä pysyvien edustajien komiteassa että asiantuntijatasolla, erityisesti poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) kokouksissa ja terveysturvakomiteassa on työskennelty tehostetusti seuraavan videokokouksen valmistelemiseksi. Tässä selvityksessä esitetään tilannekatsaus eri työskentelyaloilla tehdystä työstä johtajien keskustelun taustoittamiseksi.

Testausstrategiat

1. Kansalliset testausstrategiat riippuvat useista tekijöistä, muun muassa epidemiologisesta tilanteesta, testauskapasiteetista, taloudellisista ja oikeudellisista olosuhteista sekä uusimmasta tieteellisestä kehityksestä. Jäsenvaltiot mukauttavat jatkuvasti kansallisia testausstrategioitaan.
2. Tällä hetkellä jäsenvaltiot pitävät PCR-testejä yleisesti ottaen luotettavimpina koronavirustesteinä. Ne kuitenkin edellyttävät laboratoriokapasiteettia, joka on tällä hetkellä ylikuormittunut monissa jäsenvaltioissa. Antigeenipikatesteillä tulokset saadaan nopeammin, eivätkä ne edellytä laboratorio-olosuhteita, mutta ne eivät ole yhtä tarkkoja kuin PCR-testit. Useimmat jäsenvaltiot edellyttävät, että antigeenipikatestin tulos vahvistetaan PCR-testillä.
3. Komissio antoi 28. lokakuuta covid-19-testausstrategioita koskevan komission suosituksen, johon kuuluu antigeenipikatestien käyttö. Siinä esitetään keskeiset tekijät, jotka on otettava huomioon kansallisissa, alueellisissa tai paikallisissa testausstrategioissa, kuten niiden soveltamisala, etusijalle asetettavat ryhmät sekä testauskapasiteettiin ja -resursseihin liittyvät keskeiset seikat. Lisäksi esitetään näkemyksiä siitä, milloin antigeenipikatestien käyttö voisi olla järkevää. Lisäksi suosituksessa pyydetään jäsenvaltioita toimittamaan kansalliset testausstrategiansa marraskuun puoliväliin mennessä.
4. *Jäsenvaltioiden olisi säännöllisesti vaihdettava tietoja ja parhaita käytäntöjä testausstrategioista.*

Testausmenetelmien yhteinen arviointi

5. Monet jäsenvaltiot ovat kiinnostuneita antigeenipikatestien käytön yhdenmukaistamisesta myös matkustamisen osalta. Suuri joukko jäsenvaltioita teki kuitenkin selväksi, että keskustelu yhteisistä vähimmäisvaatimuksista ja -kriteereistä on ennen aikaista, koska tarvitaan vakuuttavampaa tieteellistä näyttöä. Jotkut painottivat IPCR:n kokouksissa, että antigeenipikatestien käyttö kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Muutamit huomauttivat, että antigeenipikatestien käyttöön oli suhtauduttava varovaisesti matkustamisen yhteydessä.

6. Terveysturvakomiteassa käydään parhaillaan teknisiä keskusteluja antigeenipikatesteistä.
7. Komissio esittää testausstrategioita koskevan suosituksensa ja Euroopan tartuntatautiviraston (ECDC) suositusten pohjalta uuden, nimenomaan antigeenipikatestien käyttöä koskevan suosituksen (määrä hyväksyä 18. marraskuuta mennessä), joka käsittelee tarkemmin tilanteita ja kriteerejä, jotka maiden on otettava huomioon testejä käyttäessään, sekä testien ja testitulosten validointia ja vastavuoroista tunnustamista.
8. *Jäsenvaltioiden olisi komission suosituksen perusteella sovittava EU:n yhteisestä toimintatavasta antigeenipikatestien käytössä.*

Testien vastavuoroinen tunnustaminen

9. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta sovelletaan EU:n lainsäädännön mukaisesti, eikä jäsenvaltioilla vaikuta olevan tässä merkittäviä ongelmia.
10. *Koska antigeenipikatestien toimivuudessa on suurta vaihtelua, testien valintaan sovellettavien vähimmäisvaatimusten ja -kriteerien yhdenmukaistaminen tukee testitulosten vastavuoroista tunnustamista (ks. testausmenetelmien arviointi).*

Rajatylittävä kontaktien jäljittäminen

11. Useimmissa jäsenvaltioissa on kansallisia kontaktien jäljitysovelluksia, joista suurin osa on mahdollisesti yhteentoimivia. Onnistuneen pilottivaiheen jälkeen yhteentoimivuuden varmistava EU:n laajuinen järjestelmä otettiin käyttöön 19. lokakuuta, jolloin ensimmäiset kansalliset sovellukset yhdistettiin toisiinsa (tällä hetkellä kuusi sovellusta). Kaikkiaan 21 sovellusta perustuu hajautettuihin järjestelmiin, ja ne on määrä saada yhteentoimiviksi tämän palvelun kautta marraskuun loppuun mennessä.

12. Matkustajalomakkeita koskeva toimintatapa vaihtelee tällä hetkellä EU-maasta toiseen. Kaikki jäsenvaltiot eivät käytä matkustajalomakkeita, vaan osa käyttää paperilomakkeita ja toisilla on jo digitaaliset järjestelmät. Osa käyttää matkustajalomakkeita ainoastaan kontaktien jäljittämiseen, toiset myös karanteenimääräysten tai testausvelvoitteiden noudattamisen valvontaan.
13. EU Healthy Gateways -yhteistoimen puitteissa ollaan kehittämässä yhteistä digitaalista matkustajalomaketta, kansalliset portaalit yhdistävää verkkosivua sekä kansallisten digitaalisten järjestelmien kehittämisvälinettä.
14. Lisäksi komissio on käynnistämässä pilottihanketta, joka aloitetaan lentomatkustamisesta, tietojen vaihtamiseksi digitaalisia matkustajalomakkeita jo käyttävien jäsenvaltioiden välillä. Hankkeen tavoitteena on luoda erillinen alusta matkustajatietojen vaihtamista varten kansallisten terveysviranomaisten välillä vapaaehtoiselta ja hajautetulta pohjalta. Hankkeen tämän osan on määrä olla valmiina vuoden loppuun mennessä niitä jäsenvaltioita varten, jotka haluavat osallistua aloitteeseen.
15. *Tavoitteena on, että huhtikuuhun 2021 mennessä järjestelmä on käytössä kaikkia liikennemuotoja varten.*

Karanteenimääräykset

16. Asiantuntijatasolla käydään parhaillaan keskusteluja karanteenin kestosta. Komissio aikoo esittää suosituksen, joka koskee eristys- ja karanteenitoimenpiteitä covid-19-pandemian torjumiseksi (määrä hyväksyä 18. marraskuuta mennessä).
17. Matkustamiseen liittyviä karanteenivelvoitteita koskevat jäsenvaltioiden toimintatavat vaihtelevat suuresti.

EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevat väliaikaiset rajoitukset

18. Neuvoston 30. kesäkuuta 2020 antamassa suosituksessa olevaa luetteloa kolmansista maista, joiden osalta jäsenvaltioiden olisi poistettava EU:hun suuntautuvaa muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevat väliaikaiset rajoitukset, tarkastellaan uudelleen kahden viikon välein. Komissio antoi 28. lokakuuta uusia ohjeita, jotka koskevat henkilöiden vapauttamista muuta kuin välttämätöntä matkustamista koskevasta väliaikaisesta rajoituksesta IPCR:n kokouksissa käytyjen keskustelujen perusteella.
19. *Pysyvien edustajien komiteassa ja IPCR:n kokouksissa käydyissä keskusteluissa osa jäsenvaltioista on ilmoittanut toivovansa itse neuvoston suosituksen tarkistamista. Komission on määrä esittää tätä koskeva ehdotus marraskuun lopulla.*

Rokotteet

Komission kesäkuussa 2020 hyväksymässä covid-19-rokotteita koskevassa EU:n strategiassa esiteltiin keskeiset toimet, joihin se aikoo ryhtyä rokotteiden kehittämisen, valmistamisen ja käyttöönoton nopeuttamiseksi.

Neljän yrityksen kanssa on nyt allekirjoitettu ennakkohankintasopimukset, ja alustavat neuvottelut kahden muun yrityksen kanssa on saatu onnistuneesti päätökseen. Neuvotteluja jatketaan rokotteista vastaavassa ohjauskomiteassa.

Komissio julkaisi 15. lokakuuta covid-19-rokotusstrategioihin ja covid-19-rokotteiden käyttöönottoon liittyviä valmistelutoimia koskevan tiedonannon, jossa se kehottaa jäsenvaltioita omaksumaan rokotteiden käyttöönotossa yhteisen ja koordinoitun strategian, jota mukautetaan paikallisiin ja alueellisiin tarpeisiin. Siinä käsiteltiin rokotustavoitteita, vaadittavaa rokotuskattavuutta, rokotusten priorisointia ja EU:ssa tarvittavien rokoteannosten määrää.

Näistä kysymyksistä keskustellaan säännöllisesti terveysturvakomiteassa, ja Euroopan tartuntatautivirasto laatii lähiaikoina yleiskatsauksen rokotteiden käyttöönottoa koskevista suunnitelmista jäsenvaltioissa (todennäköisesti 19. marraskuuta).